

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р **Емил Асенов Атанасов**, външен член на жури, УНСС, научна специалност - Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол) на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“

във Висшето училище по застраховане и финанси по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки професионално направление 3.8. Икономика, Университет за национално и световно стопанство – София в конкурс за „професор“, обявен в Държавен вестник, бр. 22 от 18.03.2022 г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № 127/30.05.2022 г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ във ВУЗФ по област на висше образование по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика (Капиталови пенсии и финансов мениджмънт)

За участие в обявения конкурс е подал документи единствения кандидат доц. д-р Станислав Димитров от Висше училище по застраховане и финанси

Комплектът от материали на представени от доц. д-р Станислав Димитров е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ и включва следните документи:

1. Заявление за допускане до участие в конкурса
2. Професионална автобиография
3. Диплома за завършено висше образование
4. Диплома за ОНС „доктор“
5. Свидетелство за научно звание „доцент“
6. Списък на публикациите, заедно със самите публикации за участие в конкурса
7. Тематични резюмета на научните публикации и разработки
8. Списък на приносите в научните трудове
9. Справка за цитиранията
10. Справка за съответствие с националните изисквания
11. Свидетелство за съдимост и медицинско свидетелство
12. Справка за допълнителни показатели

Кандидатът в конкурса след заемането на академичната длъжност „доцент“ е успял да публикува 27 научни изследвания областите на корпоративни финанси, финансов мениджмънт, капиталови пенсионни системи, инвестиране активите на пенсионните фондове, управление на риска, спестовни и инвестиционни продукти, иновации в застраховането и осигуряването, финансов мениджмънт в застраховането, финансов анализ. В конкурса кандидата участва с 15 от тези публикации, както и с два учебника.

Кандидата представя за участие в конкурса монография на тема „Персоналното пенсионно осигуряване като източник за увеличаване на пенсионното благосъстояние на населението в България и Европейския съюз (финансови аспекти, проблеми и перспективи)“. Кандидата има публикации на редица студии, статии и научни доклади на български и английски език. Доц. д-р Станислав Димитров е автор е на два учебника:

„Корпоративни финанси” в обем 299 страници; „Организация и управление на пенсионноосигурително дружество” в обем 319 страници.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Доц. д-р Станислав Димитров е роден на 23.11.1976 г. в гр. Пазарджик. През 2001 г. завършва специалност „Финанси” в УНСС, гр. София. През април 2002 г. печели конкурс за редовна докторантура към Катедра „Финанси”, УНСС, а през януари 2008 г. защитава докторска дисертация на тема „Оценка на пенсионноосигурително дружество.

От месец март 2000 г. до началото на 2005 г. работи в Пенсионноосигурителна компания „Съгласие” АД. От началото на 2005 г. до месец май 2009 г. е главен изпълнителен директор на Пенсионноосигурителна компания „ДСК-Родина” АД. През този период е член на Управителния съвет на Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване и член на Съвета на директорите на ОТР Pension Fund Ukraine. През 2007-2008 г. иницира създаването на единствения активен фонд за професионални схеми в България – Доброволен пенсионен фонд по професионални схеми „ДСК-Родина“.

От началото на 2011 г. и към момента е изпълнителен директор, член на Съвета на директорите на Животозастрахователна компания „Съгласие” АД и представител на дружеството в Асоциацията на българските застрахователи.

Преподавателската си дейност във ВУЗФ на кандидата започва през септември 2009 год. От 2013 г. той доцент във ВУЗФ, валидиран в НАЦИД.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

3.1. Оценка на учебно-педагогическа дейност и подготовка на кандидата (учебни

пособия, лекционни курсове, работа със студенти, дипломанти и докторанти)

Кандидатът в конкурса доц. д-р Станислав Димитров осъществява значителна по своето съдържание и обхват преподавателска дейност, която се свързва с разработване и актуализиране на учебни планове и програми, водене на учебни курсове, подготовка на учебници и учебни пособия, ръководство на докторанти и др.

Водените от него лекционни курсове се отнасят до важни направления на финансовия мениджмънт, инвестиране активите на пенсионните фондове, управление на риска, спестовни и инвестиционни продукти, иновации в застраховането. По конкретно основната преподавателската дейност на кандидата е свързана с до лекционни курсове по четири дисциплини: „Финансов мениджмънт“, „Финансово бюджетиране и планиране“, „Управление на бизнес процесите в застраховането“ и „Управление на финансовия риск“. Преподавателската си дейност на кандидата през периода 2009 – 2022 г. включва също така и други дисциплини като: „Корпоративни финанси“, „Финансов анализ“, „Финанси за предприемачи“, „Инвестиционна политика на пенсионноосигурителен и здравноосигурителен фонд“, „Управление на пенсионноосигурително и здравноосигурително дружество“, „Осигурителни продукти и осигурителен пазар“, „Социално осигуряване“ и „Управление на бизнес процесите в пенсионноосигурително и здравноосигурително дружество“.

Доц. д-р Станислав Димитров е член е на Съвета по докторски програми и програмен директор направление „Застраховане и пенсионно осигуряване“ на ВУЗФ Лаб, което показва неговата ангажираност и отговорност с проблемите на обучението.

Той е научен ръководител на докторанти във ВУЗФ, като един от тях вече успешно е защитил дисертационния си труд.

3.2. Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Научно-изследователската дейност на доц. д-р Станислав Димитров кандидата включва негово участие в четири проекта. Той е ръководител на един международен, и участник в три национални научни проекта. Участва в организирането и провеждането на университетски и международни конференции. Инициатор и организатор е на две международни конференции (2018 и 2020 г.), посветени на въпросите на РЕЕР (общоевропейски продукт за лично пенсионно осигуряване). Високото ниво на неговата научна квалификация се свързва и с допълнителни обучения: през август 2016, Management and Leadership Training, Gen Re Business School, Germany; октомври-ноември 2014, Financial Modelling, International Banking Institute, Sofia.

Участва в работата на Комисията по Животозастраховане, Икономическата и финансова комисия към Асоциацията на българските застрахователи.

От 2018 г. е член на Научния съвет на Cross Border Benefits Alliance-Europe, Брюксел.

Създател и ръководител на клуб Корпоративни финанси във ВУЗФ, предназначен като дискуссионен форум за студентите на ВУЗФ.

3.3. Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Според данните на включената в конкурса за професор научна продукция, съгласно номерацията от Обобщената справка за научните публикации и разработки са представени : 1 монография (самостоятелна – 202 стр.); 2 бр. студии (1 самостоятелна и 1 колективна с общо 85 стр.); 11 бр. статии (10 самостоятелни и 1 в съавторство от общо 130 стр.), 1 книга (самостоятелно) от 156 стр. и 2 бр. учебници (самостоятелни) с обем общо от 618 страници.

Представената научна продукция за участие в конкурса съдържа:

№	Вид на публикациите	Самостоятелни		В съавторство		Общо стр.	Общо бр.
		Бълг.ез	Англ.ез.	Бълг.ез.	Англ.ез.		
1	Монографии	1		-	-	202	1
2	Статии и доклади	2	8	-	1	130	11
3	Студии	1		1		85	2
4	Книги	1				156	1
5	Учебници	2				618	2
	Общо:	7	8	1	1	1191	17

От представените 17 научни трудове 15 са самостоятелни публикации ,а 2 са в съавторство, за което има представени разделителни протоколи. Осем от публикациите са на български език , а останалите девет са на английски език.

Представените публикации се отнасят до актуални проблеми, като показват високо аналитично ниво на изследваната тематика.

Анализът на представените от кандидата научни и научно-приложни изследвания бъдат очертани следните убеждаващи констатации:

1. Представените изследвания на кандидата и като обем, и като качество са в съответствие със ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и този на ВУЗФ.я.
2. Значителна част от публикациите на кандидата са статии в индексирани и реферирани международни периодични издания, включени в EBSCO Research Database, Index Copernicus, Microsoft Academic Search, Ex Libris, DOAJ, Inspect, Ulrich web™, Google Scholar, COBISS.

Публикациите на доц. д-р Станислав Димитров включват широк кръг от важни актуални теми и показва задълбочено познаване на важните проблеми които се отнасят по специално до капиталови пенсии и финансов мениджмънт. Теоретичните постановки в трудовете му са подкрепени с подходящ емперичен материал и могат да намерят приложение в учебния процес в университета.

Публикациите предложени от кандидата предпоставят и приносите му да бъдат обособени в две тематични направления:

Капиталови пенсии – 15 бр. (публикации с номера от 1 до 15);

Финансов мениджмънт – 9 бр. (публикации с номера 1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 13 и 14);

Изследването в някои от публикациите като 1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 13 и 14 има по-скоро интердисциплинарен характер и може да бъде отнесено и в двете направления.

От представените два учебника, е налице по един във всяко едно от двете направления: в направление Капиталови пенсии е учебникът „Организация и управление на пенсионноосигурително дружество“ а областта на Финансовия мениджмънт е учебникът „Корпоративни финанси“.

Представената от кандидата книга „Концептуални основи на оценката на пенсионноосигурително дружество“ (2) по своята тематика и съдържание представлява доразвита разработка на дисертационен труд за ОНС доктор, защитен от автора през 2008 г. Изследването се отнася до факторите, които влияят върху прогнозиране дейността на пенсионна компания, както и до методите и техниките за извършване на оценка на пенсионноосигурително дружество.

Хабилитационният труд (1): „Персоналното пенсионно осигуряване като източник за увеличаване на пенсионното благосъстояние на населението в България и Европейския съюз (финансови аспекти, проблеми и перспективи)“ е в обем 202 стр. и е издаден от издателството на ВУЗФ „Св. Григорий Богослов“.

Обект на монографичния труд е персоналното пенсионно осигуряване. Като научни приноси в хабилитационния труд могат да бъдат посочени:

1. Интердисциплинарен анализ на свързаността на понятията персонално пенсионно спестяване и пенсионно благосъстояние;
2. Съпоставяне на осигуряването в Доброволен пенсионен фонд с други форми на спестяване в персонални пенсионни планове;
3. Включване на европейския аспект в анализа на осигуряването по персонални пенсионни планове;
4. Извеждане на финансовите аспекти на осигуряването в персонални пенсионни планове, например: схеми на дефинираните вноски, характеристики и рискове; доходност, стратегическо разпределение на инвестиционен портфейл; цена на услугата и участие в осигуряването; ефекти на фискалните стимули; финансови мотиви за участие на доставчиците на услугата; финансови мотиви за закупуване на персонален пенсионен план от спестител; измерения на пазарните провали; показатели за измерване резултатите на персоналните пенсионни планове;

5. Формулиране и анализ на параметрите, които влияят върху резултатите от спестяване по персонални пенсионни планове.

Като практико-приложни приноси в монографията могат да бъдат посочени :

1. Формулиране на мерки за увеличаване пенсионните доходи
2. Формулиране на насоки за подобрене на осигуряването в персонални пенсионни планове в България.
3. Измерване на пазара на персонално пенсионно осигуряване
4. Формулиране на мерки за увеличаване покритието с осигуряване по допълнителни пенсии сред лицата с доходи, по-ниски от средните
5. Формулиране на насоки за подобряване на инвестиционния процес в дейността на пенсионните администратори
6. Формулиране на насоки за подобряване на управлението на риска в дейността на пенсионните администратори
7. Формулиране на рамка за активна държавна политика в областта на допълнителните пенсии, в частност на осигуряването в персонални пенсионни планове

Авторските претенции за научни и научно-приложни приноси, формулирани в резюметата на представените публикации могат да бъдат приети с основание. Те съответстват също така и на тематиката на конкурса. В тази връзка могат да бъдат посочени следните научни приноси:

1. Изведени са проблемни области при спестяването в дългосрочни продукти в България от гледна точка на спестителите – физически лица (публикация 5)
2. Извеждане на проблемни области при предлагането и разпространението на застраховки „Живот“, свързани с инвестиционни фондове, като например: адекватна информация пред потребителите; баланс между цената и ползите от продуктите; рискове пред потребителя и съответните права на застрахованите (публикация 6)
3. Разглеждане на системата за проследяване на пенсиите (pension tracking system) като механизъм за постигане на по-ефективен пазар на пенсионни продукти (публикация 7)
4. Формулирани са насоки за мерки за намаляване на негативните ефекти на кризите на финансовите пазари върху резултатите на капиталовите пенсионни фондове- (публикация 11).
6. Анализът достига до изводи, че е необходима система от мерки за защита на спестителите от негативни ефекти на кризи на финансовите пазари. Формулирани са конкретни мерки. Сред тези мерки са подобрене в управлението на рисковете, завишаване изискванията към инвестиционните политики и инвестиционния мениджмънт на пенсионните администратори, оптимизиране на удръжките в полза на пенсионните и инвестиционните администратори, подобряване качеството на предоставяната информация към спестителите, въвеждане на инвестиционни опции, въвеждане на гаранционни механизми, подобряване дизайна на дългосрочните спестовни продукти и повишаване на осигурителната и финансовата култура на спестителите (публикация 11)
7. Обоснован е извод, че съществува риск от регулаторен арбитраж на един вид доставчик на ПЕПП спрямо друг, който арбитраж няма да е в полза на спестителите в ПЕПП – (публикация 15)
8. Обобщено е развитието на третия стълб на пенсионната система в България – капиталовото осигуряване за доброволна пенсия – от неговото начало през 1993-1994 г. до 2020 г. (публикация 17)

9. Обособени са етапи в развитието на дейността по осигуряване за допълнителна доброволна пенсия в България. (публикация 17)
10. Обосновани са основните фактори за повишаване коефициента на заместване на дохода от капиталовите пенсии. Посочените фактори са повишаване покритието, подобряване инвестиционните резултати, подобряване на управлението на риска, балансиране на административните такси и изясняване отговорностите на участниците в осигуряването. (публикация 17)

Като практико-приложни приноси могат да бъдат посочени:

1. Анализ на пазарна информация за сключени сделки по придобиване на акционерно участие в пенсионни дружества (публикация 2)
2. Аprobация на модела за оценка на пенсионноосигурителни дружества - публикация т. 2
3. Анализирани са тенденциите в ЕС и предстоящото въвеждане на общоевропейския продукт за лично пенсионно осигуряване, т. н. ПЕПП (публикация 5)
4. Изведен е извод, че данъчните стимули за лични пенсионни продукти трябва да бъдат част от дизайна на плановете и тези облекчения трябва да бъдат адаптирани към променящата се икономическа среда (публикация 9)
5. Формулирано е предложение за развитие на данъчното облагане на пенсионното спестяване в България (публикация 9)

Цитирания на кандидата в конкурса

Могат да бъдат идентифицирани 22 документиранци цитирания в монографии, учебници, в доклади на международни форуми (180 точки): цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране – 140 т.; цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране – 40 т.

Предмет на цитиране представляват публикациите и в двете тематични направления: Капиталови пенсии и Финансов мениджмънт.

Научните публикации на доц.д-р Димитров са цитирани както от български, така и от чуждестранни учени в сборници от международни конференции, в статии в международни списания, индексирани в RePec, Google Scholar и EBSCO; в ИДЕС (професионално издание на Института на дипломираните експерт-счетоводители).

4. Оценка на личния принос на кандидата

По мое мнение представените в конкурса научни трудове са лично дело и лична заслуга на кандидата. Те са резултат от неговата високата научната и преподавателска квалификация. Той показва висока научна експертност и познания по проблемите в областта на допълнителните пенсионни фондове, капиталовите пенсии, пенсионното осигуряване, корпоративните финанси, финансовия мениджмънт, оценката на цяло предприятие, рискът и доходността при управление на капиталови пенсионни фондове, ефективността в дейността по допълнително пенсионно осигуряване и дейността на дружество, финансовите пазари.

5. Критични забележки и препоръки

Независимо от демонстрираното от кандидата високи ниво в неговите научни изследвания се констатира, че липсват публикации в издания на импакт фактор или импакт ранг. По мое мнение бъдещи публикации в такива издания трябва да бъдат непосредствена цел в процеса на неговото бъдещо развитие и израстване.

Препоръчвам също така на кандидата в конкурса да разшири в бъдеще обхвата на своите научни изследвания, като те бъдат по-силно обвързани със съвременните икономически проблеми и предизвикателства, както в глобален, така и в национален мащаб.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените комплект документи и материали, постигнатите резултати в учебната и научно-изследователската дейност от доц. д-р Станислав Димитров напълно отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ.

Кандидатът доц. д-р Станислав Димитров демонстрира висока научна и преподавателска квалификация. Той е представил значителен брой научни трудове, в които са налице оригинални научни и приложни приноси.

След като се запознах с представените в конкурса материали и научни трудове убедено давам своята положителна оценка и препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на доц. д-р Станислав Димитров на академичната длъжност „професор“ във ВУЗФ по професионално направление 3.8. Икономика (Капиталови пенсии и финансов мениджмънт)

16.06.2022 г.

Изготвил становището:

проф.д-р Емил Асенов